

Thema 4 | herinneringen | week 2

Les 9 | taal verkennen

Lesdoelen

Materiaal

Lesduur

- De kinderen kunnen voorzetsels herkennen en gebruiken.
- De kinderen krijgen er oog voor dat voorzetsels bij verschillende zinsdelen kunnen horen: bij een waar-deel en bij een wanneer-deel.

- Taalboek, blz. 124-125
- Antwoordenboek taal, blz. 51
- Plusboek

- 40 minuten

STAP 1 Introductie

Neem een krijtje (of stift). Beeld met het krijtje (de stift) een aantal zinnen met een voorzetsel uit. *Ik houd een krijtje in mijn hand. Ik heb het krijtje achter mijn rug. Ik houd het krijtje tussen twee vingers.* Op het bord hebt u de zinnen al opgeschreven. Vraag de kinderen naar de waar-delen. Laat ze de voorzetsels benoemen. Ein dig met: *na de les leg ik het krijtje neer.* Vraag naar het wanneer-deel in deze zin: *na de les.* Laat ze ontdekken dat ook dit wanneer-deel een voorzetsel heeft. *We gaan leren om voorzetsels te herkennen en te gebruiken in een zin.*

STAP 2 Instructie

- 1 Haal nog even de kort de kennis op: *wat is een waar-deel en wat is een wanneer-deel?*
- 2 Neem 'Dit moet je weten' met de kinderen door en bespreek de voorbeelden. Zien de kinderen dat het voorzetsel vaak het eerste woordje is van een waar-deel of een wanneer-deel? Benoem ook de functie (het voorzetsel vertelt waar iets is of gebeurt of over wanneer iets gebeurt). Noem voorbeelden uit het ankerverhaal: **aan** je voet, **op** je hoofd, **naast** hem, **in** zijn snelle auto, **in** een ver land. Bespreek de voorbeeldzin. In ('in de oorlog') hoort bij het wanneer-deel; naar ('naar de bioscoop') hoort bij het waar-deel.
- 3 Schrijf op het bord: **Na school ga ik naar mijn konijn dat naast de schuur in een hok zit.** Laat de kinderen de voorzetsels aanwijzen. Laat ze ontdekken dat de voorzetsels na, naar en naast weliswaar op elkaar lijken, maar heel verschillend zijn van betekenis zijn: na hoort bij een wanneer-deel, naar geeft richting aan en hoort bij een waar-deel.

TAALBOEK

thema 4 week 2

les 9

Eerst proberen

Schrijf het voorzetsel op dat past in de zin.

Kies uit: in aan voor
na op tijdens

- 1 ... het ongeluk was alles goed ... het hoofd van oom Henk.
Doe het zo: 1 *Voor, in*
- 2 ... mijn bezoek op zaterdag zit ik vaak met hem ... de tafel.
- 3 ... zijn ogen blinken tranen als ik na de maaltijd weer ... mijn fiets spring.

Heb je een fout? Begin bij ★

Heb je alles goed? Begin bij ★★

- ★ 1 Schrijf het voorzetsel op dat past in de zin. Kijk goed naar de afbeelding.

Kies uit: tussen voor boven naast uit

- 1 Aan de muur ... mijn bed hangt een foto.
Doe het zo: 1 *boven*
- 2 Op de foto staan mijn opa en oma ... elkaar.
- 3 ... hen zit een kleine jongen op de grond.
- 4 ... zijn benen ligt een grote voetbal.
- 5 De jongen is mijn vader ... een ver verleden.
- 6 ... het slapen knipoog ik altijd even naar hem.

124

Antwoorden

Eerst proberen

- 1 *Voor, in*
- 2 *Tijdens, aan*
- 3 *In, op*

- ★ 1
- 1 *boven*
 - 2 *naast*
 - 3 *voor*
 - 4 *tussen*
 - 5 *uit*
 - 6 *voor*

- ★★ 2
- 1 *Na, naar*
 - 2 *bij, aan*
 - 3 *Na (of Voor), op*
 - 4 *in*
 - 5 *in, langs*
 - 6 *op (of in)*

- De kinderen hebben in groep 4 thema 7 al kennigemaakt met voorzetsels die deel uitmaken van het waar-deel. Nu breiden ze die kennis uit. De voorzetsels die in deze les aan de orde komen, zijn allemaal verbonden aan bijwoordelijke bepalingen van plaats en tijd. De kinderen oefenen ook met het verschil tussen voorzetsels – na, naast, naar – die ogenschijnlijk op elkaar lijken. Na hoort bij een wanneer-deel (na school), naast hoort bij een waar-deel (naast de school), naar geeft richting aan: wij gaan naar school.

groep A	groep B
stap 1-4	stap 5
stap 5	dag- of weektaak

- Stap 6: bespreek de uitstapkaart met groep A en B op een moment naar keuze.

STAP 4 Werkafspraken

- Kinderen die alles goed hebben, beginnen bij . Kinderen die niet alles goed hebben, beginnen bij . Overleg met kinderen die twijfelen of voor wie u een andere keuze hebt gemaakt.
- Wijs de kinderen erop dat ze bij opdracht 1 goed naar de illustratie kijken.

STAP 5 Zelfstandig werken

De kinderen werken zelfstandig aan de opdrachten.

Verlengde instructie

- Plaats telkens uw hand op een andere manier bij uw hoofd. Laat de kinderen u nadoen. *Mijn hand ligt...* Laat de kinderen aanvullen: op mijn hoofd, naast mijn hoofd, onder mijn hoofd, achter mijn hoofd, voor mijn hoofd. (Of: naast mijn oor, onder mijn kin, enzovoort.)
Wat zijn de voorzetsels? Wat geven die voorzetsels aan? (Waar de hand is.)
- Wat doen jullie in de pauze, na school, voor school?* Laat de kinderen de voorzetsels ontdekken in deze vragen. *Wat geven die voorzetsels aan? (Wanneer ze iets doen.)*
Maak de eerste twee items van opdracht 1 samen. Daarna gaan de kinderen zelfstandig aan de slag.

STAP 6 Reflectie

- Bespreek de uitstapkaart. Inventariseer welke voorzetsels de kinderen het lastigst herkennen of moeilijk vinden om te gebruiken.
- Laat de kinderen nog eens nadenken over de twee manieren waarop voorzetsels gebruikt worden. Ik zit op het huis. (op bij waar-deel) Op een avond moest ik voetballen. (op bij wanneer-deel) In de auto gaan we naar huis – In de avond gaan we naar huis. (in bij waar-deel, in bij wanneer-deel)
- In les 10 gaan we nog een keer oefenen met voorzetsels.*

EXTRA OEFENEN

Print/kopieer het oefenblad.

- 2 Schrijf het voorzetsel op dat past in de zin.

Kies uit:

naar	in	op	langs
aan	bij	voor	na

- ... school ga ik vaak ... oom Henk.
Doe het zo: *1 Na, naar*
- Als ik ... hem ben, eten we samen boterhammen ... tafel.
- ... het eten, lees ik hem voor ... de bank.
- Het boek speelt zich af ... de oorlog en het gaat over een jongen met een hond.
- Samen zwerven ze ... de middag ... de rivier, op zoek naar eten.
- Oom Henk zit ... zijn stoel en luistert naar het verhaal.

- 3 Beschrijf hoe je kamer eruitziet en waar alles staat. Gebruik zo veel mogelijk verschillende voorzetsels.
Doe het zo: *Mijn bed staat midden in de kamer.*

- 4 Maak zinnen met de volgende voorzetsels: **in, voor, achter en na**. Gebruik het voorzetsel eerst in een waar-deel en dan in een wanneer-deel.

Doe het zo: *Ik woon in een dorp.*
In de oorlog was mijn oom soldaat.

- Welke zin past het best bij jou?
- Ik kan goed een voorzetsel herkennen in een zin.
 - Ik kan goed een voorzetsel gebruiken in een zin.
 - Ik vind sommige voorzetsels lastig om te gebruiken.

125

3

4